Pakeitimo projektas

2022–2030 M. MARIJAMPOLĖS REGIONO PLĖTROS PLANO PAŽANGOS PRIEMONĖS NR. LT024-02-03-02 „CIVILINĖS PARENGTIES STIPRINIMAS MARIJAMPOLĖS REGIONE“ PAGRINDIMO APRAŠAS

_____ Nr. PL-_____
(data ir registracijos numeris)

I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS

Regiono plėtros uždavinys (-iai)	LT024-02-03 „Gerinti pasirengimą krizėms ir didinti bazinės infrastruktūros saugumą“

II SKYRIUS
SITUACIJOS ANALIZĖ IR SIEKIAMAS POKYTIS

2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros plane[1] (toliau – MRPPL) nustatyta **problema „Menkas regiono ekonomikos aktyvumas, investicinis patrauklumas ir atsparumas“**, o viena ją lemiančių priežasčių – **„Nepakankamas pasirengimas krizėms ir neapsaugota bazinė infrastruktūra“**. Prie šios problemos sprendimo, šalinant jos priežastį, bus prisidedama įgyvendinant pažangos priemonę.

Krizės ir ekstremaliosios situacijos gali sukelti didelį pavojų gyventojų gyvybei ar sveikatai, jų būtiniausioms gyvenimo (veiklos) sąlygoms, turtui, aplinkai, viešajai tvarkai. Vidaus saugumui užtikrinti būtinas civilinės saugos sistemos funkcionavimas – tai gyvybiškai svarbi valstybės funkcija[2], o vietos savivaldos lygiu savivaldybės meras, vykdydamas savivaldybei valstybės perduotą civilinės saugos organizavimo funkciją, Vyriausybės nustatyta tvarka nustato kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikį, organizuoja jų parinkimą, pažymėjimą ir parengimą[3].

Prasidėjus karui Ukrainoje pasikeitė geopolitinė ir saugumo situacija visoje Europoje, o ypač ES rytiniame pasienyje su šalimis agresorėmis. Visoje Europoje fiksuojami įvairūs incidentai, dažnai vadinami hibridiniais veiksmais – nuo dronų įskridimo į ES teritoriją ir oro uostų veiklos trikdymo iki bandymų įsilaužti į vandens tiekimo įmones ir sutrikdyti vandens tiekimą bei pakenkti jo kokybei. Buvę atvejų, kai dronai ar raketos su sprogstamaisiais užtaisais nukrenta ES šalių teritorijoje (Lenkijoje[4], Latvijoje, Estijoje[5]) padarydami žalą ar net pasibaigę gyventojų mirtimi.

Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programoje[6] konstatuojama, kad atkūrus Lietuvos nepriklausomybę, palaipsniui atsisakant civilinės gynybos koncepto ir persiorientuojant iš karinių grėsmių į pasirengimą taikos meto pavojams (gamtiniams, techniniams, ekologiniams, socialiniams) infrastruktūros objektai, skirti gyventojų, kurie turėjo vykdyti nustatytas užduotis, apsaugai karinių grėsmių atveju, nebuvo išsaugoti. Todėl priedangų, skirtų gyventojų trumpalaikei apsaugai nuo atsiradusių gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių oro pavojaus atveju, taip pat apsaugai nuo netiesioginio apšaudymo ir (ar) kitų kinetinių grėsmių karinės agresijos metu, sistemą 2022 m. Lietuvoje reikėjo pradėti kurti iš naujo.

---

[1] Patvirtintas Marijampolės regiono plėtros tarybos 2023 m. vasario 9 d. sprendimu Nr. S-1 „Dėl 2022–2030 m. Marijampolės regiono plėtros plano patvirtinimo“;
[2] Gyvybiškai svarbių valstybės funkcijų sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. sausio 5 d. nutarimu Nr. 23 „Dėl Lietuvos Respublikos mobilizacijos ir priimančiosios šalies paramos įstatymo įgyvendinimo“;
[3] Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 13 str. 1 dalies 4 punktas;
[4] Russian-made missile kills two people in Poland, Warsaw says, Le Monde, 2022 m. lapkričio 15 d., prieiga per internetą: https://www.lemonde.fr/en/europe/article/2022/11/15/russian-missiles-hit-poland-during-strike-on-ukraine_6004410_143.html;
[5] Estonia and Latvia say territories hit by stray Ukrainian drones, BBC News, 2026 m. kovo 25 d., prieiga per internetą: https://www.bbc.com/news/articles/c1eql309n12o;
[6] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Seimo 2024 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. XIV-2946 „Dėl Civilinės saugos stiprinimo ir plėtros programos patvirtinimo“;

Nuo 2023 m. sausio 1 d. įsigaliojęs Krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo pakeitimas numato prievolę visuose naujai statomuose visuomenės poreikiams skirtuose pastatuose, kuriuose vienu metu gali būti daugiau kaip 100 žmonių arba daugiau kaip 5 aukštų daugiabučiuose suprojektuoti ir įrengti priedangas.

Priedanga – tai yra statinys, patalpa, inžinerinis įrenginys ar kitas objektas, kuriame gyventojai trumpą laiko tarpą išvengtų gyvybei ar sveikatai pavojingų veiksnių oro pavojaus atveju, apsisaugotų nuo netiesioginio apšaudymo ar kitų kinetinių grėsmių karinės agresijos metu: atakų iš orlaivių, raketų, artilerijos ugnies sukeltų sprogimo smūgio bangų, skeveldrų, nuolaužų ar atsitiktinių kulkų[7].

Aplinkos ministro 2024 m. vasario 28 d. įsakymu Nr. D1-63 buvo pavirtintas statybos techninis reglamentas STR 2.07.02:2024 „Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statinio ir priedangos projektavimo ir įrengimo reikalavimai“, kuris nustato taisykles, kokiuose pastatuose, kokio ploto, kokio saugumo lygio priedangas reikės įrengti, taip pat nustato statybinius, inžinerinius reikalavimus. Tačiau šie reikalavimai privalomi taikyti naujai statomam statiniui, o esamiems statiniams – tik rekomenduojama į šiuos reikalavimus atsižvelgti rekonstruojant arba įrengiant esamus statinius ar patalpas.

Slėptuvių, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų poreikio nustatymo, parinkimo, žymėjimo, jų parengties organizavimo ir naudojimo tvarkos aprašas[8] (toliau – Tvarkos aprašas) nustato, kad priedangų poreikį kasmet, ne vėliau kaip iki balandžio 30 d., nustato savivaldybės meras:

- 60 procentų nuolatinių savivaldybės gyventojų skaičiui – savivaldybėse, kuriose du trečdaliai ar daugiau gyventojų gyvena miestų gyvenamosiose vietovėse;
- 40 procentų nuolatinių savivaldybės gyventojų skaičiui – savivaldybėse, kuriose miestų gyvenamosiose vietovėse gyvena mažiau nei du trečdaliai gyventojų.

Atsižvelgiant į gyventojų pasiskirstymą pagal gyvenamosios vietovės tipą, tik Marijampolės savivaldybėje, kurioje gyventojų dalis mieste sudaro du trečdalius visų gyventojų, turėtų būti užtikrintos priedangos 60 proc. gyventojų, likusiose regiono savivaldybėse (Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono) – 40 proc. gyventojų (1 lentelė).

1 lentelė. Priedangų poreikis Marijampolės regiono savivaldybėse pagal Tvarkos aprašo reikalavimus

Savivaldybė	Gyventojų skaičius[9] 2026 m. pr.		Priedangų poreikis (vietų skaičius)
	Miestas	Kaimas	
Kalvarijos	3 822 (40,6 proc.)	5 598 (59,4 proc.)	3 765 (40 proc.)
Kazlų Rūdos	5 413 (50,5 proc.)	5 312 (49,5 proc.)	4 290 (40 proc.)
Marijampolės	35 681 (66,7 proc.)	17 779 (33,3 proc.)	32 076 (60 proc.)
Šakių rajono	7 933 (32,1 proc.)	16 783 (67,9 proc.)	9 886 (40 proc.)
Vilkaviškio rajono	14 668 (44,5 proc.)	18 298 (55,5 proc.)	13 186 (40 proc.)

Remiantis 2026 m. Marijampolės regiono savivaldybių merų patvirtintais Parinktų priedangų ir jų poreikių sąrašais (2 lentelė), nustatytus priedangų skaičiaus reikalavimus atitinka visos regiono savivaldybės, išskyrus Marijampolės (esamose priedangose užtikrinamos vietos 54 proc. gyventojų), kuriai ir keliami aukščiausi reikalavimai (turi būti vietų 60 proc. gyventojų). Tačiau Kalvarijos ir Kazlų Rūdos savivaldybėse bendrai priedangose vietų skaičius regione mažiausias (42 ir 41 proc.), nors formaliai atitinka reikalavimus dėl vietų skaičiaus (40 proc.).

2 lentelė. Priedangų ir vietų jose skaičius ir poreikis Marijampolės regiono savivaldybėse

Savivaldybė	Esamos priedangos			
	Mero potvarkis	Skaičius	Vietų skaičius	Pritaikyta ASN
Kalvarijos	2026-04-23; Nr. M-179	19	3 965 (42 proc.)	Nėra
Kazlų Rūdos	2026-04-30; Nr. MV-89	39	4 356 (41 proc.)	1 (544 vietos)
Marijampolės	2026-06-17; Nr. MV-462	92	28 801 (54 proc.)	12 (5 028 vietos)
Šakių rajono	2026-02-27; Nr. MT-64	90	16 369 (66 proc.)	32 (8 455 vietos)
Vilkaviškio rajono	2026-11-03; Nr. B-MP-797	132	34 347 (104 proc.)	2 (284 vietos)

[7] Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 2 str. 32 dalis;
[8] Patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 29 d. nutarimu Nr. 1317 „Dėl Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo įgyvendinimo“;
[9] Valstybės duomenų agentūra;

Valstybės kontrolės ataskaitoje „Gyventojų perspėjimo sistemos modernizavimas, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų plėtra“[10] nustatyta, kad nėra reglamentuota, kokius privalomus techninius reikalavimus konstrukcijoms ir inžinerinėms sistemoms turi atitikti kolektyvinės apsaugos statiniai ir priedangos (pvz., kokias sprogimo bangos sukeltas vibracines ar dinamines apkrovas turėtų atlaikyti priedangos konstrukcijos), kurie parenkami esamuose statiniuose. Tad atitinkamai nėra aišku, kokius reikalavimus taikė savivaldybės, parinkdamos priedangas, dažnu atveju – tiesiog tai turėjo būti rūsio, pusrūsio, cokolinio aukšto patalpa.

Valstybės kontrolės ataskaitoje nurodoma, kad savivaldybės neturi kriterijų, leidžiančių objektyviai įvertinti statinių tinkamumą. Esant tokiai situacijai, parinkti statiniai gali neužtikrinti pakankamos gyventojų apsaugos. Tad net ir savivaldybių merų sudarytuose Parinktų priedangų ir jų poreikių sąrašuose esantys objektai, kurie galėtų būti naudojami kaip priedanga, dažnu atveju neatitinka Statybos techninio reglamento STR 2.07.02:2024 reikalavimų, todėl reikalinga juos modernizuoti ir labiau pritaikyti priedangų paskirčiai.

Tvarkos aprašas taip pat nustato, kad priedangos parenkamos atsižvelgiant į asmenų su negalia (toliau – ASN) poreikius, tačiau Valstybės kontrolės audito ataskaitoje nustatyta, kad „Didžioji dalis (91,2 proc.) parinktų priedangų ir trečdalis (36,9 proc.) kolektyvinės apsaugos statinių nebuvo pritaikyti asmenims su negalia“. Priedangų, pritaikytų ASN poreikiams, visai nėra Kalvarijos savivaldybėje, Kazlų Rūdos – tik viena, dvi – Vilkaviškio rajono savivaldybėje (2 lentelė).

Tad siekiant sukurti infrastruktūrą kuo didesniam gyventojų skaičiui apsaugoti, būtina ją pritaikyti riboto judumo asmenų poreikiams (riboto judumo asmuo – gyventojas, turintis nuolatinį arba laikiną fizinį, psichikos, intelekto arba jutimo sutrikimą, dėl kurio jis gali tik ribotai judėti ir tai trukdo jam lygiavertiškai su kitais gyventojais patekti į priedangą, arba gyventojas, kurio judumą patekti į priedangą riboja amžius[11]).

Marijampolės regiono savivaldybių pateikta informacija taip pat patvirtina, kad dauguma į savivaldybių merų potvarkiais patvirtintus Parinktų priedangų ir jų poreikių sąrašus įtrauktų priedangų neatitinka Statybos techninio reglamento STR 2.07.02:2024 reikalavimų, be to, esamų objektų modernizavimo galimybės yra ribotos dėl konstrukcinių, techninių ir funkcinių apribojimų, todėl jos neužtikrintų reikiamo apsaugos lygio ir pakankamo prieinamumo.

Tvarkos aprašo 27 punkte nustatyta, kad kai objektai, kurie įtraukti į Parinktų priedangų ir jų poreikio sąrašą, nereikalingi priedangai, jie gali būti naudojami kitiems tikslams, tačiau prireikus jų valdytojai turi paruošti naudoti juos kaip priedangą ne vėliau kaip per 12 valandų nuo informacijos gavimo apie savivaldybės mero ar ekstremaliosios situacijos operacijų vadovo pavedimą. Įprastomis sąlygomis visuomeniniai pastatai skirti viešosioms paslaugoms teikti ar gyventojų poreikiams tenkinti, tačiau krizės atveju jie įgyja ir papildomą funkciją – tampa infrastruktūra, naudojama gyventojų apsaugai užtikrinti. Tad vis aktualesnė tampa ir dvigubo naudojimo paskirties infrastruktūra.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymu, savivaldybėse sudaryti Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrai, kurių pagrindinė funkcija – koordinuoti atsakingų institucijų ir tarnybų veiksmus ekstremaliųjų situacijų metu, užtikrinti operatyvų informacijos valdymą, sprendimų priėmimą ir gyventojų apsaugą. Šioms funkcijoms tinkamai vykdyti būtina specializuota techninė ir ryšio įranga, leidžianti realiuoju laiku rinkti, apdoroti ir perduoti informaciją, organizuoti nuotolinius pasitarimus, palaikyti nepertraukiamą ryšį su valstybės institucijomis, operatyviosiomis tarnybomis bei kitais civilinės saugos sistemos subjektais. Tinkamai įrengtas operacijų centras didina savivaldybės pasirengimą krizėms ir ekstremaliosioms situacijoms, užtikrina efektyvesnį reagavimą į grėsmes, spartesnį sprendimų priėmimą bei mažina galimą žalą gyventojams, aplinkai ir turtui. Tad taip pat aktualios investicijos savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų darbo vietos modernizavimui, specializuotos įrangos, kuri užtikrins efektyvų informacijos rinkimą, apdorojimą ir perdavimą, operatyvų sprendimų priėmimą bei sklandų atsakingų institucijų ir tarnybų veiksmų koordinavimą, įsigijimui.

---

[10] Valstybės kontrolės 2025 m. birželio 6 d. išankstinio tyrimo ataskaita Nr. ITE-1 „Gyventojų perspėjimo sistemos modernizavimas, kolektyvinės apsaugos statinių ir priedangų plėtra“;

[11] Regioninės pažangos priemonės Nr. 01-004-10-04-01 (RE) „Stiprinti civilinę parengtį“ finansavimo gairės (toliau – Finansavimo gairės) patvirtintos Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministro 2026 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. 1V-408 „Dėl Regioninės pažangos priemonės 01-004-10-04-01 (RE) „Stiprinti civilinę parengtį“ finansavimo gairių patvirtinimo“;

Tikslinė grupė.

Atsižvelgiant į numatomas vykdyti veiklas (žr. 5 lentelė), priedangų įrengimo ir modernizavimo veiklos tikslinė grupė – gyventojai; savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų darbo vietų modernizavimo veiklos tikslinė grupė – savivaldybės, savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų nariai.

Tikslinių grupių poreikiai – pakankamas pasirengimas krizėms:

- gyventojų poreikis – pakankamo vietų skaičiaus 2 ar aukštesnio lygio priedangose užtikrinimas, kad iškilus grėsmei būtų sudarytos prielaidos apsisaugoti;
- savivaldybių, savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų narių poreikis – turėti saugias ir tinkamai įrengtas darbo vietas, kad būtų sudarytos prielaidos atlikti funkcijas krizių atveju.

Tikslinės grupės ir jų poreikiai, atsižvelgiant į demografines, technologines ar kitas pažangos priemonei aktualias tendencijas, jos įgyvendinimo ir 5 metų po pažangos priemonės įgyvendinimo pabaigos laikotarpiu nesikeis, kadangi grėsmės išliks, tačiau investavus priemonės lėšas bus sudarytos prielaidos šiuos poreikius užtikrinti.

Tikslinės grupės dydis:

- priedangų įrengimas ir modernizavimas aktualus visiems Marijampolės regiono gyventojams, 2026 m. pradžios duomenimis – 131 348 asmenims, kuriems potencialiai gali tekti pasinaudoti priedangomis kilus grėsmei;
- savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų modernizavimas aktualus vienos savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro nariams.

Poveikis. Pažangos priemonės įgyvendinimas padidins gyventojų, kuriems užtikrinta vieta priedangose, dalį, padidins savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų funkcijų nurodytų Ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų tvarkos apraše, efektyvų vykdymą ekstremaliųjų įvykių bei ekstremaliųjų situacijų atvejais bei padidins gyventojų pasitikėjimą valstybės ir savivaldybių institucijomis. Įgyvendinus priemone planuojamus projektus bus prisidedama prie dviejų Regionų plėtros programoje nustatytų **poveikio rodiklių** siekimo – „Gyventojų, kuriems užtikrinta vieta 2 ar aukštesnio lygio priedangose, dalis“ bei „Gyventojų, teigiamai vertinančių įstaigų pasirengimą ekstremalioms situacijoms, dalis“. Pažymime, kad priedangos priskiriamos:

a) pirmo lygio priedangai – gyventojų apsaugai iki 72 valandų;

b) antro lygio priedangai – gyventojų apsaugai iki 24 valandų;

c) trečio lygio priedangai – gyventojų apsaugai iki 5 valandų[12].

Pagal apsaugos lygius, Marijampolės regione šiuo metu didžioji dalis priedangų yra žemiausio, III-ojo lygio, I-ojo lygio priedangų regione iš viso nėra. Į priedangų modernizavimą ir įrengimą investuojama Valstybės gynybos fondo lėšomis, projektai finansuojami visose Marijampolės regiono savivaldybėse, tačiau investicijų apimtys ir atitinkamai jų poveikis yra ribotas (3 lentelė).

3 lentelė. Investicijų apimtys į priedangų infrastruktūrą Marijampolės regione

Savivaldybė	Priedangų skaičius šiuo metu	Iš jų			Modernizuojamų / statomų priedangų skaičius	
		I lygio	II lygio	III lygio	Valstybės gynybos fondo lėšomis	Regioninės priemonės lėšomis
Kalvarijos	19	0	0	19	Modernizuojamos 3 priedangos (visos liks III lygio)	Modernizuojama 1 priedanga (1 bus II lygio, 148 vietos)
Kazlų Rūdos	39	0	0	39	Modernizuojamos 9 priedangos (iš jų 7 priedangos bus II lygio, 2 903 vietos)	Statoma 1 nauja priedanga (1 bus I lygio, 600 vietų)
Marijampolės	92	0	0	92	Modernizuojama 16 priedangų (iš jų 12 priedangų bus II lygio, 6 495 vietos)	-
Šakių rajono	90	0	0	90	Modernizuojamos 9 priedangos, (iš jų 9 priedangos bus II lygio, 2 558 vietos)	Statoma 1 nauja priedanga (1 bus I lygio, 666 vietos)

[12] Lietuvos Respublikos krizių valdymo ir civilinės saugos įstatymo 28 str. redakcija nuo 2027-01-01;

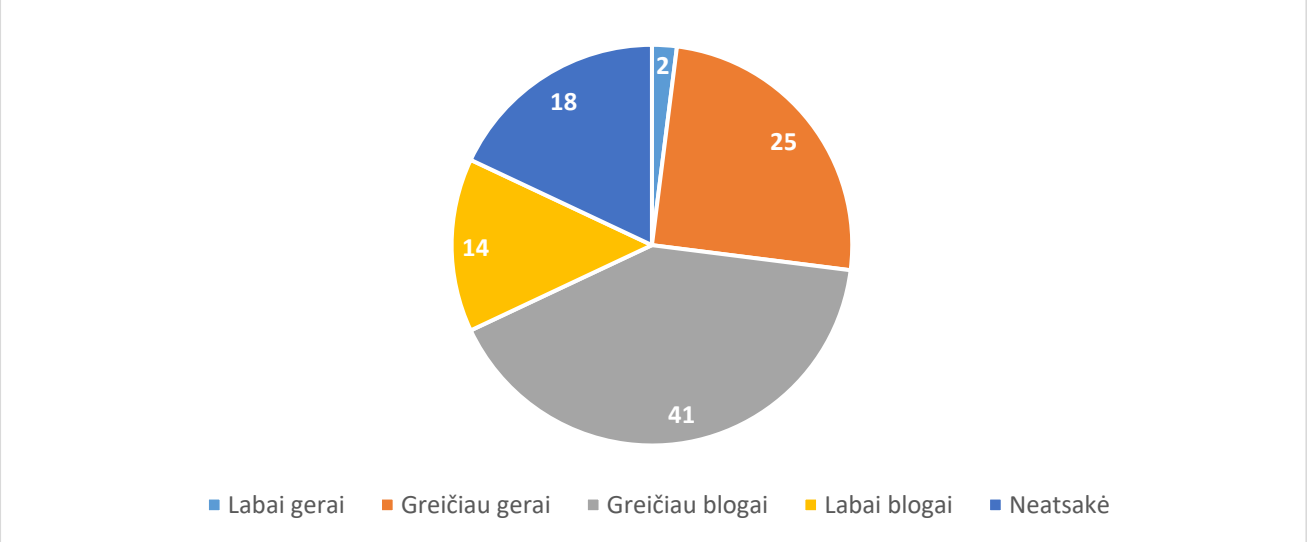
Vilkaviškio rajono	132	0	0	132	Modernizuojamos 5 priedangos (iš jų 4 priedangos bus II lygio, 1 191 vietos)	Modernizuojamos 2 priedangos (2 bus II lygio, 481 vietos)
Iš viso:	**372**	**0**	**0**	**372**	**Modernizuojamos 42 priedangos, iš jų 32 bus II lygio, jose 13 147 vietos**	**Modernizuojamos 3 priedangos, visos bus II lygio, jose 629 vietos** **Statomos 2 naujos priedangos, visos bus II ir aukštesnio lygio, jose 1 266 vietos**

Atsižvelgiant į Valstybės gynybos fondo lėšomis modernizuojamų priedangų vietų skaičių bei šios pažangos priemonės lėšomis modernizuojamų ir statomų naujų priedangų vietų skaičių, numatoma, kad poveikio rodiklio „Gyventojų, kuriems užtikrinta vieta 2 ar aukštesnio lygio priedangose, dalis“ 2030 metais sudarys 11,5 proc. nuo gyventojų skaičiaus 2026 m. Šio poveikio rodiklio reikšmė nustatyta įvertinus investicijų apimtį, įtraukiant modernizuojamas, numatomas modernizuoti ir naujai statyti priedangas šios pažangos priemonės bei Valstybės gynybos fondo lėšomis.

4 lentelė. Gyventojų, kuriems užtikrinta vieta 2 ar aukštesnio lygio priedangose, dalis

Savivaldybė	Vietų skaičius esamose priedangose	Vietų II ir aukštesnio lygio priedangose 2030 m., finansuotų iš Valstybės gynybos fondo ir šios pažangos priemonės lėšomis	Gyventojų skaičius 2026 m. pradžioje	Gyventojų, kuriems užtikrinta vieta 2 ar aukštesnio lygio priedangose, dalis
Kalvarijos	3 965	148	9 421	1,6
Kazlų Rūdos	4 356	3 503	10 723	32,7
Marijampolės	28 801	6 495	53 498	12,1
Šakių rajono	16 369	3 224	24 724	13,0
Vilkaviškio rajono	34 347	1 672	32 982	5,1
Iš viso:	**87 838**	**15 042**	**131 348**	**11,5**

Remiantis Vidaus reikalų ministerijos kasmet atliekamo tyrimo „Gyventojų nuomonė apie viešąjį saugumą, teisėsaugos institucijų veiklos vertinimą bei pasiruošimą ekstremalioms situacijoms“[13] (toliau – Gyventojų nuomonės tyrimas) duomenimis, 2025 m. valstybės ir savivaldybių įstaigų pasirengimą ekstremalioms situacijoms labai gerai vertino tik 2 proc. apklaustų gyventojų.

[13] Vidaus reikalų ministerija, *Gyventojų nuomonė apie viešąjį saugumą, teisėsaugos institucijų veiklos vertinimą bei pasiruošimą ekstremalioms situacijoms* (tyrimo rezultatų pristatymas), 2026, prieiga per internetą: https://vrm.lrv.lt/public/canonical/1772543101/10450/Gyventoj%C5%B3%20apklausa%20apie%20saugumo%20situacij%C4%85%20%C5%A1alyje%202025.pdf

1 pav. Gyventojų nuomonė apie valstybės ir savivaldybių įstaigų pasirengimą ekstremalioms situacijoms (atsakant į klausimą „Kaip jūs vertinate valstybės ir savivaldybių įstaigų pasirengimą ekstremalioms situacijoms?“), 2025 m.

Pasitikėjimas valstybės ir savivaldybių institucijomis daro ženklią įtaką regiono patrauklumui gyventi, jame investuoti. Tad investicijos į civilinės saugos infrastruktūros įrengimą ir modernizavimą padidintų gyventojų pasitikėjimą, bet svarbiausia – sudarytų prielaidas užtikrinti gyvybiškai svarbių funkcijų vykdymui krizių atveju.

Poveikio rodiklio „Gyventojų, teigiamai vertinančių įstaigų pasirengimą ekstremalioms situacijoms, dalis“ siekiama reikšmė 2030 m. – 44 proc., nustatyta įvertinus investicijų apimtį ir šalyje vykdomas kitas civilinės saugos priemonės. Remiantis Gyventojų nuomonės tyrimo duomenimis, gyventojų pasirengimas įvairioms krizinėms situacijoms gerėja, daugiau žmonių dalyvauja mokymuose, auga gaunančių pranešimus į mobiliuosius telefonus dalis ir kt., daroma prielaida, jog gyventojų, teigiamai vertinančių įstaigų pasirengimą ekstremalioms situacijoms, dalis augs.

III SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS ĮGYVENDINIMO TERITORIJA

Priemonė bus įgyvendinama keturiose Marijampolės regiono savivaldybėse – Kalvarijos, Kazlų Rūdos, Šakių rajono ir Vilkaviškio rajono.

IV SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS VEIKLOS, PROJEKTŲ VYKDYTOJAI IR PARTNERIAI

Siekiant gerinti pasirengimą krizėms ir didinti bazinės infrastruktūros saugumą, numatoma šia pažangos priemone įgyvendinti **vieną veiklą – „Civilinės saugos infrastruktūros įrengimas ir modernizavimas“.**

Ši veikla tiesiogiai siejasi su MRPPL nustatyta Marijampolės regiono problema „**Menkas regiono ekonomikos aktyvumas, investicinis patrauklumas ir atsparumas**“ ir jos priežastimi „**Nepakankamas pasirengimas krizėms ir neapsaugota bazinė infrastruktūra**“.

Įgyvendinant šią veiklą Marijampolės regione numatoma investuoti į priedangų visuomeninės paskirties statiniuose modernizavimą ir statybą bei savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrų darbo vietų modernizavimą (5 lentelė).

Veikla pasirinkta įvertinus tai, kad dauguma priedangų techninė būklė, atsparumo lygis ir prieinamumas neatitinka šiuolaikinių reikalavimų, nustatytų statybos techniniame reglamente STR 2.07.02:2024 „Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statinio ir priedangos projektavimo ir įrengimo reikalavimai“. Modernizavimo galimybės yra ribotos dėl konstrukcinių, techninių ir funkcinių apribojimų, todėl jos neužtikrintų reikiamo apsaugos lygio ir pakankamo prieinamumo.

5 lentelė. Pažangos priemonės lėšomis planuojamos investicijos Marijampolės regiono savivaldybėse

Savivaldybė	Priedangos		Savivaldybės ekstremaliųjų situacijų operacijų centro darbo vietų modernizavimas
	Statoma nauja	Modernizuojama	
Kalvarijos	-	1 priedanga (II lygio, 148 vietos)	-
Kazlų Rūdos	1 priedanga (I lygio, 600 vietų)	-	-
Marijampolės	-	-	-
Šakių rajono	1 priedanga (I lygio, 666 vietos)	-	-
Vilkaviškio rajono	-	2 priedangos (II lygio, 481 vietos)	1 (pagrindinė darbo vieta)

VISO:	**2 priedangos (1 266 vietos)**	**3 priedangos (629 vietos)**	**1 operacijų centras**

Konkrečios priedangos pasirinktos įvertinus jų strateginę vietą, techninę būklę, galimybes padidinti atsparumo lygį bei užtikrinti atitiktį statybos techninio reglamento STR 2.07.02:2024 „Slėptuvės, kolektyvinės apsaugos statinio ir priedangos projektavimo ir įrengimo reikalavimai“ reikalavimams.

Projektų vykdytojai ir partneriai. Remiantis Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 3 punktu, civilinė sauga yra valstybės perduota savivaldybėms funkcija, todėl pažangos priemonėje nustatomi konkretūs projektų pareiškėjai (vykdytojai).

Galimi projektų **pareiškėjai** pagal šią pažangos priemonę – savivaldybių administracijos.

Galimi **partneriai** – viešieji juridiniai asmenys, pasirinkti atsižvelgiant į turto, kuriame numatomos investicijos, daiktines teises.

V SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS PROJEKTŲ ATRANKA

Projektai pagal šią priemonę ir jos veiklą bus atrenkami regioninio planavimo būdu.

Tai atitinka Strateginio valdymo metodikos[14] 135.2 papunkčio nuostatas – projektais numatoma prisidėti vykdant Vietos savivaldos įstatyme valstybės perduotas savivaldybėms funkcijos funkcijas. Vietos savivaldos įstatymo 7 straipsnio 3 punktu, civilinė sauga yra valstybės perduota savivaldybėms funkcija, todėl pažangos priemonėje nustatomi konkretūs projektų pareiškėjai (vykdytojai).

VI SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS PRISIDĖJIMAS PRIE HORIZONTALIŲJŲ PRINCIPŲ ĮGYVENDINIMO

6 lentelė. Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie horizontaliųjų principų

Eil. Nr.	Horizontalieji principai (toliau – HP)	Informacija apie pažangos priemonės prisidėjimą prie HP
1.	Darnaus vystymosi	Remiantis Finansavimo gairių nuostatomis, įgyvendinant projektus turi būti prisidedama prie darnaus vystymosi principo įgyvendinimo, įskaitant reikšmingos žalos nedarymo principo įgyvendinimo, nedarant reikšmingos žalos aplinkos tikslams. Projektai turės atitikti Finansavimo gairių 4 dalyje nustatytus horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimus. Projektuose negali būti numatyta veiksmų, kurie turėtų neigiamą poveikį darnaus vystymosi principo įgyvendinimui.
2.	Inovatyvumo (kūrybingumo)	Įgyvendinant projektus pagal šią pažangos priemonę nebus tiesiogiai prisidedama prie Inovatyvumo (kūrybingumo) horizontaliojo principo įgyvendinimo.
3.	Lygių galimybių visiems	Remiantis Finansavimo gairių nuostatomis, įgyvendinant projektus turi būti prisidedama prie lygių galimybių ir nediskriminavimo principo įgyvendinimo, užtikrinamas universalaus dizaino reikalavimų įgyvendinimas. Projektai turės atitikti Finansavimo gairių 4 dalyje nustatytus horizontaliųjų principų laikymosi reikalavimus.

[14] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 „Dėl Lietuvos Respublikos strateginio valdymo įstatymo, Lietuvos Respublikos regioninės plėtros įstatymo 4 straipsnio 3 ir 5 dalių, 7 straipsnio 1 ir 4 dalių ir Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 14-1 straipsnio 3 dalies įgyvendinimo“

		Projektuose negali būti numatyta apribojimų, kurie turėtų neigiamą poveikį lygių galimybių ir nediskriminavimo dėl lyties, rasės, tautybės, pilietybės, kalbos, kilmės, socialinės padėties, tikėjimo, įsitikinimų ar pažiūrų, amžiaus, negalios, lytinės orientacijos, etninės priklausomybės, religijos ar kitais pagrindais principo įgyvendinimui.

VII SKYRIUS
IŠANKSTINĖS SĄLYGOS

2022–2030 m. regionų plėtros programoje[15] regioninei pažangos priemonei Nr. 01-004-10-04-01 (RE) „Stiprinti civilinę parengtį“ išankstinių sąlygų nėra nustatyta.

[15] Patvirtinta Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimu Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“ (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2026 m. gegužės 27 d. nutarimu Nr. 403 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. birželio 29 d. nutarimo Nr. 713 „Dėl 2022–2030 metų regionų plėtros programos patvirtinimo“ pakeitimo“ redakcija)

VIII SKYRIUS
PAŽANGOS PRIEMONĖS STEBĖSENOS RODIKLIAI

Produkto ir rezultato rodikliai pažangos priemonei ir jos veikloms pasirinkti vadovaujantis Finansavimo gairių 2.1. dalyje „Finansuojamos veiklos ir siekiami stebėsenos rodikliai“ pateikta informacija.

7 lentelė. Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai

Pažangos priemonės veiklų produkto rodikliai							
Veiklos pavadinimas	**Rodiklio kodas**	**Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas**	**Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur**		**Siektinos rodiklio reikšmės**		**Siektinos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas**
			Iš viso	**Iš jų Europos Sąjungos, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma**	**Tarpinė reikšmė (metai)**	**Galutinė reikšmė (metai)**	
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
Civilinės saugos infrastruktūros įrengimas ir modernizavimas	P.S.2.1048	Naujos arba modernizuotos priedangos, skaičius	4 107 868,45	3 902 475,01	0 (2025)	5 (2030)	Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis projektų 1.1.1.–1.1.4. informacija.
	P.B.2.0029	Pastatytų arba renovuotų daugiafunkcių priedangų talpumas, asmenys			0 (2025)	1 895 (2030)	Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis projektų 1.1.1.–1.1.4. informacija.
	P.S.2.1049	Modernizuoti savivaldybių ekstremaliųjų situacijų operacijų centrai, skaičius			0 (2025)	1 (2030)	Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis projekto 1.1.4. informacija.

8 lentelė. Pažangos priemonės rezultato rodikliai

Pažangos priemonės rezultato rodikliai							
Rodiklio kodas	**Rodiklio pavadinimas, matavimo vienetas**	**Pradinė rodiklio reikšmė (metai)**	**Rodikliui pasiekti planuojama panaudoti pažangos lėšų suma, Eur**		**Siektinos rodiklio reikšmės**		**Siektinos rodiklio reikšmės nustatymo pagrindimas**
			Iš viso	**Iš jų ES, kitos tarptautinės finansinės paramos ir valstybės biudžeto lėšų suma**	**Tarpinė reikšmė (metai)**	**Galutinė reikšmė (metai)**	
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**	**8**
R.B.2.2096	Gyventojai, galintys pasinaudoti apsaugos nuo su klimatu nesusijusios gamtinio pavojaus rizikos ir nuo su žmogaus veikla susijusios rizikos priemonėmis, asmenys	0 (2022)	4 107 868,45	3 902 475,01	0 (2025)	1 895 (2030)	Preliminari reikšmė apskaičiuota remiantis projektų 1.1.1.–1.1.4. informacija.

(parašas) *(vardas ir pavardė)*